

He patit un **accident laboral**.
I ara, què?

UNIÓ GENERAL
DE TREBALLADORES
I TREBALLADORS
DE CATALUNYA

Edició: UGT de Catalunya. Any 2021

Elaboració i dinamització: Oficina Tècnica de Prevenció de Riscos Laborals. Secretaria de Política Sindical

Disseny i maquetació: Comunicació i Imatge UGT de Catalunya

Fotografia: Pixabay

Correcció: Servei Lingüístic UGT de Catalunya

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Empresa
i Treball**

1. Introducció

L'accident de treball. Definició

La legislació determina que «un accident de treball és tota lesió corporal que la persona treballadora pateixi amb ocasió o per conseqüència del treball que executi per compte d'altri» (Art. 156 Llei general de la Seguretat Social.) aquesta definició continua sent vàlida per comptar els accidents de treball, però amb l'aprovació de la Llei 20/2007, els treballadors i treballadores autònoms (que no treballen per compte d'altri) sí que tenen dret a les prestacions per contingència professional; en el cas de les persones autònoms econòmicament dependents és obligatòria la cotització i, per tant, la prestació, i per a la resta de les persones autònoms aquesta cotització és voluntària.

En el mateix cas ens trobem pel que fa als empleats i les empleades de la llar després de l'aprovació del RD 1596/2011.

Per tant, perquè un accident tingui aquesta consideració, és necessari:

1. Que la persona treballadora pateixi una lesió corporal. Entenent per lesió tot mal o detriment corporal causat per una ferida, cop o malaltia. S'assimilen a la lesió corporal les seqüeles o malalties psíquiques o psicològiques.
2. Que l'accident sigui amb ocasió o per conseqüència del treball, és a dir, que hi hagi una relació de causalitat directa entre treball – lesió.

La lesió no constitueix, per si sola, accident de treball.

Supòsits que són considerats com a accident laboral:

Accidents produïts durant el desenvolupament de tasques, encara que siguin diferents de les habituals: S'entendrà com a accident de treball aquell que hagi ocorregut durant la realització de les tasques encomanades per l'empresari, o realitzades de manera espontània per la persona treballadora en interès del bon funcionament de l'empresa (encara que aquestes siguin diferents de les de la seva categoria professional) (Art. 156.2c LGSS)

Accidents patits en el lloc i durant el temps de treball: les lesions patides durant el temps i en el lloc de treball es consideren, excepte prova en contra, accidents de treball (Art. 156.3 LGSS).

Les mútues col·laboradores de la Seguretat Social

Les mútues d'Accidents de Treball neixen, a l'Estat espanyol, a conseqüència de la Llei d'accidents de treball del 30 de gener de 1900, que obliga per primera vegada a les empreses a indemnitzar les persones que s'accidentin a conseqüència del treball. Les empreses, per assegurar el compliment d'aquesta obligació, s'associen entre si constituint les primeres mútues col·laboradores de la Seguretat Social, inspirades en les antigues institucions mutualistes de previsió social.

Les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social són associacions privades d'empreses sense ànim de lucre, autoritzades pel Ministeri Treball i Economia Social. Tenen com a finalitat col·laborar en la gestió de les contingències d'accident de treball i la malaltia professional del personal al seu servei.

Les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social tenen, entre altres funcions, la protecció dels riscos professionals de treballadores i treballadors, que abasta la cobertura d'accidents de treball i malalties professionals i la prevenció de riscos laborals i millora de les condicions de treball i salut en les empreses. En qualsevol empresa pot donar-se la situació que una persona tingui un accident mentre estigui treballant. Els accidents poden ser des de molt lleus fins a molt greus, i fins i tot fins poden provocar la mort del treballador o treballadora. Sobre la base de la gravetat de l'accident es tindran diferents conseqüències. Així que tant l'empresa com el treballador o treballadora han de tenir molt clar quins són els passos que han de seguir en cas que es produeixi un accident laboral.

2. Accident: Qui m'acompanya? Actuació en cas d'accident

L'empresa ha d'estar organitzada per donar diversos tipus de resposta davant eventuais accidents o malalties relacionats amb la feina. Es presenta aquí una orientació bàsica per diferenciar els diferents tipus d'actuacions.

Una empresa ha d'estar preparada per donar auxili immediat i adequat en cas que alguna persona treballadora pateixi un dany estant en el lloc de treball («accident»).

Però hi ha altres actuacions que s'han de seguir, i que també són obligatòries. A fi d'estar preparats, la direcció de l'empresa ha d'organitzar la manera d'executar

aquestes actuacions, formant el personal, assignant responsabilitats i preveient tots els recursos materials necessaris.

Actuació en cas d'accident

L'empresa té l'obligació de comunicar a la mútua l'accident de treball i entregar a la persona accidentada el volant d'assistència sanitària.

El volant és un document que facilita la mútua pel qual l'empresa sol·licita l'atenció mèdica de la persona accidentada en els centres assistencials establerts.

La treballadora o el treballador lesionat ha de presentar el volant degudament emplenat, amb les seves dades i les de l'empresa, així com amb informació de quan i com va ocórrer l'accident.

Si l'accident permet traslladar el ferit, es portarà cap al centre assistencial que tingui establert amb la seva mútua.

Si es desconeix, s'ha de traslladar al centre assistencial més pròxim.

La persona accidentada ha d'acudir al centre assistencial amb el seu DNI i el volant de sol·licitud d'assistència.

Si no estigués conscient o tingués dificultats per expressar-se, acudirà al centre acompanyat d'una altra persona de l'empresa que pugui facilitar les dades següents:

- Cognoms i nom de la persona accidentada, DNI i domicili
- Nom de l'empresa i domicili
- Manera com s'ha produït l'accident, lloc i hora de l'esdeveniment, etc.

Si l'accident no ens permet traslladar la persona ferida al centre assistencial més pròxim per procurar-li atenció mèdica urgent, es posarà en marxa el procediment de CONDUCTA PAS (protegir-actuar-socórrer).

Només en cas d'«urgència de caràcter vital», podrà acudir a qualsevol centre mèdic o d'urgències més pròxim a l'accident diferent del concertat.

Urgència de caràcter vital. Aquella en què s'hagi produït una patologia la naturalesa i els símptomes de la qual facin previsible un risc vital imminent (mort) o molt pròxim, o un mal irreparable per a la integritat física de la persona si no s'obté una actuació terapèutica de forma immediata.

Incident de treball

Podem entendre que un accident que no produeix baixa laboral, quan l'accidentat, després de rebre assistència sanitària, pot reincorporar-se al seu lloc del treball el mateix dia, o l'endemà de patir l'accident. Aquesta situació no dona dret a percebre prestació econòmica de la mútua.

Els centres assistencials de la mútua facilitaran el certificat mèdic d'assistència sense baixa als treballadors i treballadores perquè l'entreguin a les seves respectives empreses.

En el cas de successos com talls, cops o cremades de poca rellevància i que no requereixin assistència sanitària externa ni baixa mèdica, tot i que qualsevol persona pot fer una primera cura de farmaciola, és recomanable que l'actuació la realitzi el personal de primers auxilis dels equips d'intervenció d'emergències.

Accident de treball lleu

Un succés amb talls, cops, cremades o lesions de major rellevància que en un incident, poden requerir atenció sanitària externa i poden ser motiu de baixa.

Cal que alguna altra persona de l'empresa acompanyi l'accidentat al seu centre mèdic d'assistència sanitària corresponent.

Accidents greus, mortals o múltiples

Valorada la situació com a greu, molt greu, o que requereix assistència vital, S'HA D'AVISAR EL 112, i seguir les seves indicacions sobre com actuar.

AVIS AL 112
(AJUDA
EXTERNA)

S'han de comunicar en el termini de 24 hores a la Unitat de Personal o Nòmines i al Servei de Prevenció de Riscos Laborals, aquells accidents de treball que provoquen la defunció del treballador o treballadora, o que siguin considerats com a greus o molt greus, o que afectin més de quatre persones.

Finalment, una vegada atesa la persona, la consideració d'accident lleu o greu es fa segons criteri mèdic i correspon al metge o metgessa de la mútua.

3. Comunicats d'assistència de l'empresa

En cas que un treballador o treballadora necessiti assistència mèdica, l'empresa ha d'emplenar un comunicat d'assistència i donar-li a aquesta persona o a la que l'acompanyi perquè pugui rebre atenció professional sanitària a la mútua. En aquest volant, l'empresa dona fe que s'ha produït l'accident laboral. Els volants també han de ser subministrats per la mateixa mútua.

Quan una persona pateixi un accident laboral i necessiti assistència mèdica urgent, si el centre de salut de la mútua està tancat o queda lluny, cal trucar al telèfon 112 d'emergències o traslladar la persona al centre sanitari d'urgències més pròxim, fent constar que ha patit un accident de caràcter laboral. L'empresa ha de comunicar a la mútua l'accident ocorregut perquè aquesta faci el seguiment del pacient al més aviat possible.

En cas que l'accident es produeixi en un horari en què no sigui possible que l'empresa empleni el comunicat d'assistència (nits, caps de setmana, in itinere o en missió, etc.), el treballador o treballadora ha d'anar a la mútua i posteriorment haurà d'aportar el comunicat personalment o a través d'una altra persona.

Si has tingut un accident de treball, aquests són els passos a seguir

Notifica l'accident a l'empresa i sol·licita el volant d'assistència emplenat i signat. Hi han de constar les dades de l'empresa i les teves, quan i com va tenir lloc l'accident.

Acudeix a un dels centres assistencials de la mútua contractada per l'empresa, aportant el volant d'assistència. Sempre l'has de portar tu per poder rebre la primera assistència mèdica, excepte en casos d'urgència vital.

Rebuda l'assistència mèdica, poden donar-se dues situacions

Accident de treball amb baixa

Lliurament del comunicat de baixa a l'empresa (termini: tres dies hàbils).

Lliurament dels comunicats de confirmació a l'empresa de forma periòdica.

Després de causar alta, lliurament del comunicat d'alta a l'empresa (termini de 24 hores).

Accident de treball sense baixa

Torna a la feina després d'haver rebut atenció mèdica, o bé incorpora-t'hi l'endemà, segons les indicacions del personal sanitari de la mútua.

Lliura la documentació a l'empresa (justificant d'assistència o document ATM).

Actuació de l'empresa després d'un accident amb baixa

Quan es produeix un accident laboral que comporta la baixa mèdica d'una persona, cal comunicar-ho al Servei Territorial del Departament que correspongui a l'àmbit geogràfic on se situa el centre de treball de la persona accidentada.

La comunicació d'accidents de treball s'han de fer a través del portal de Comunicació i Notificació de Treballadors Accidentats (CoNTA).

La comunicació s'ha de presentar en un termini màxim de cinc dies hàbils, a comptar des de la data en què es va produir l'accident o des de la data de la baixa mèdica. A l'efecte de còmput de terminis, la recepció de la comunicació en un dia inhàbil s'entén que s'ha fet en el primer dia hàbil següent.

En el cas que la persona accidentada estigui en situació de pluriocupació, el comunicat s'ha de fer tant per part de l'empresa en la qual treballava en el moment de l'accident com per part de la resta d'empreses. Aquestes empreses han de comunicar expressament que l'accident no es va produir en la seva empresa.

Si l'empresa no et vol donar el comunicat d'accident, cal trucar als mossos.

Reconeixement de la mútua com accident de treball

El reconeixement per la mútua de l'accident de treball és molt important perquè les prestacions per accident laboral són més altes. Per al reconeixement del concepte d'accident de treball s'exigeix la concurrència dels requisits següents:

- L'existència d'una lesió corporal, és a dir, tot dany corporal causat per una ferida, cop o malaltia. També s'engloben en aquest concepte les seqüeles o malalties psíquiques o psicològiques.
- La condició de treballador o treballadora per compte d'altri, és a dir, de treballador o treballadora autònoma o TRADE, que tindrà un tractament i requisits diferents per a la determinació de l'accident laboral.
- La relació de causalitat entre treball i lesió, és a dir, que la lesió s'hagi produït com a conseqüència del treball desenvolupat.

No sempre es reconeix la condició d'accident laboral, ja que això suposa unes prestacions més elevades i més responsabilitat per part de l'empresa.

Si se sospita que un accident és laboral i a la persona afectada no li han reconegut tal condició en la baixa tramitada per la mútua, és recomanable que la situació es revisi amb un professional, ja que les prestacions per accident laboral són més beneficioses per als treballadors i treballadores.

Tenen consideració d'accident de treball els supòsits següents:

- El que es pateixi durant el trajecte d'anada o de tornada de la feina (*in itinere* o accident en el trajecte).
- Els que pateixi la persona exercint càrrecs electius de caràcter sindical.
- Els ocorreguts complint les tasques ordenades per l'empresa o bé espontàniament en interès del bon funcionament de l'empresa (en missió).
- Els ocorreguts en actes de salvament.
- Les malalties que es contrauen amb motiu de la realització del treball.
- Les malalties que s'agregen a conseqüència d'una lesió laboral.

- Les lesions psíquiques que pateixi la persona durant el temps i en el lloc de treball, com per exemple l'estrès laboral, l'esgotament psíquic, la síndrome d'esgotament professional o *burnout* i l'assetjament psicològic laboral.

La qualificació d'accident de treball en el trajecte (*In Itinere*) segons l'article 156.2 lletra a) de la [Llei general de la Seguretat Social](#), s'entén per accident de treball “qualsevol lesió corporal que el treballador pateixi amb ocasió o per conseqüència del treball en anar al lloc del treball o en tornar-hi”. En altres paraules, un accident que la persona no hauria patit si hagués d'anar a treballar.

Però la presumpció laboral de l'accident o malaltia del treball només és aplicable als accidents esdevinguts en el temps i lloc de treball, i no als ocorreguts en el trajecte d'anada o tornada a aquest, i l'assimilació a accident de treball de l'accident «in itinere» es limita als accidents en sentit estricte (lesions sobtades i violentes produïdes per agents externs) i no a les malalties de causes diferents.

La noció d'accident en el trajecte (*In Itinere*), no desenvolupada legalment, ha estat objecte d'àmplia jurisprudència sovint contradictòria. Són bastant habituals, com per exemple accidents de cotxe anant a treballar.

En conseqüència, per considerar un accident com a laboral, ha de ser un accident en sentit estricte, com pot ser una lesió violenta provocada per un cop, una malaltia o una malaltia els símptomes de la qual —encara que hagin aparegut en el desplaçament— hagin estat provocats per la feina. Per exemple, l'accident mentre conduïm el nostre vehicle de camí a casa, sigui o no la nostra culpa, o un infart provocat per l'estrès de la feina.

De manera generalitzada, han de concórrer uns requisits específics en l'accident en el trajecte (*In Itinere*):

Element teleològic: motiu o causa del desplaçament, d'iniciar o de finalitzar el servei i retorn al domicili, sense que hi hagi interrupció per motius personals. Quant al concepte de domicili, recentment la jurisprudència l'ha ampliat incloent-hi no sols el familiar, sinó també la residència on la persona passa els caps de setmana.

Element cronològic: l'accident ha d'ocórrer en temps immediat o raonablement pròxim a l'hora d'entrada o sortida de la feina.

Element topogràfic o geogràfic: l'accident s'ha de produir en el desplaçament d'anada o de tornada pel camí habitual i normal que s'hauria de recórrer per fer aquest trajecte. No cal considerar el camí més curt, sinó l'usual o el camí més raonable entre la feina i el domicili.

Element modal o mecànic: el mitjà de transport utilitzat ha de ser racional i adequat al recorregut a realitzar; incloent-hi la bicicleta, el cotxe, la moto i, fins i tot, el patinet.

Aquest tipus d'accidents en el trajecte van en augment, d'una banda pel fet que cada vegada és més necessari l'ús del vehicle en les feines, i de l'altra per la precarització del mercat laboral.

Accidents en missió: Tenen la consideració d'accidents de treball, encara que no entrin dins d'accident de treball en el trajecte, els soferts per la persona en el trajecte que hagi de fer per al compliment d'una missió (tasca encomanada per l'empresa), així com l'esdevingut en l'acompliment d'aquesta dins de la jornada laboral.

La denominació donada a aquests accidents pels tribunals és la d'**accident en missió**, i són aquells que no tenen lloc ni en el centre de treball ni en el camí a aquest, però que es pateixen durant l'acompliment de la feina, per la qual cosa es considera centre de treball aquell on la persona desenvolupa les seves tasques i amb amplitud d'horari. Així, es considera accident en missió l'infart esdevingut en el domicili i durant el cap de setmana, però només mentre dugui a terme tasques encomanades per l'empresa.

S'amplia presumpció a tot el temps en què la persona actua sotmesa a les decisions de l'empresa, incloent-hi l'allotjament, mitjans de transport, etc., ja que el lloc i el temps de treball, per exemple, d'ajuda en carretera no se circumscriuen a l'espai i a l'acte estricte d'arranjament de l'avaria, sinó que s'estén també al desplaçament i a la ruta seguida per poder efectuar la reparació.

El concepte d'accident de treball en missió no inclou, no obstant això, tots els episodis esdevinguts durant la missió. S'exclouen aquells que no guardin en si mateixos cap connexió amb la feina. Com per exemple, si el treballador o treballadora, encara que sigui amb autorització de l'empresa, es desvia de la ruta per motius personals, o quan es troba descansant en una habitació d'hotel després de finalitzar la jornada.

Així, es consideren accidents de treball:

- Els esdevinguts en viatges de serveis i en trajectes en els quals el treballador o treballadora ha de recórrer per motius de la seva feina, als quals s'ha de donar el mateix tractament que als accidents ocorreguts dins del recinte de l'empresa i dins de la jornada laboral; i als que tenen lloc durant l'assistència a actes o reunions als quals s'assisteix per encàrrec de l'empresa.
- Els que sofreixi la persona treballadora amb ocasió o a conseqüència de l'acompliment de càrrecs electius de caràcter sindical, així com els ocorreguts en anar o en tornar del lloc en què s'exercitin les funcions pròpies d'aquests càrrecs.

- Els ocorreguts amb ocasió o per conseqüència de les tasques que, fins i tot sent diferents de les de la seva categoria professional, executi la persona treballadora en compliment de les ordres de l'empresari o espontàniament en interès del bon funcionament de l'empresa.
- Els esdeveniments en actes de salvament i en uns altres de naturalesa anàloga, quan els uns i els altres tinguin connexió amb el treball.
- Les malalties que contregui la persona amb motiu de la realització de la seva feina, sempre que es provi que aquestes malalties es deuen exclusivament a l'execució de la feina.
- Les malalties o defectes patits amb anterioritat pel treballador o treballadora, que s'agreuïn a conseqüència de la lesió constitutiva de l'accident.
- Les conseqüències de l'accident que resultin modificades en la seva naturalesa, durada, gravetat o terminació, per malalties intercurrents, que constitueixin complicacions derivades del procés patològic determinat per l'accident mateix o tinguin el seu origen en afeccions adquirides en el nou mitjà en què s'hagi situat el pacient per a la seva curació.

Un accident de trànsit és un accident que es produeix o té el seu origen en una de les vies o terrenys objecte de la legislació sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, pel qual es produeix una d'aquestes conseqüències: que s'hi produeixen danys materials i en el qual hi ha implicat, almenys, un vehicle en moviment o una o diverses persones resulten mortes o ferides.

Conceptes importants en matèria de mobilitat

Accident laboral vial: És aquell que es produeix quan la persona fa un desplaçament dins de la seva jornada laboral i utilitza les vies de circulació per dur-lo a terme.

Accident laboral de trànsit: És aquell que pateix una persona durant la seva jornada laboral o en la incorporació o retorn al centre de treball i sempre que hi intervingui un vehicle en circulació.

Els períodes de desplaçament cap al centre de treball, a causa de l'estrès generat i per la tensió dels embussos i la congestió circulatòria, faciliten un entorn insegur per la conducció i poden provocar accidents.

Són moltes les hores no treballades a conseqüència dels accidents de trànsit en els desplaçaments d'anada i tornada entre el domicili i el centre de treball.

Cal recordar que en cas d'un accident viari, l'assistència de la mútua col·laboradora de la seguretat social prevaldrà davant l'assistència de l'assegurança d'accident de vehicles.

4. Determinació de contingències

La determinació de contingències és el procés a través del qual es determina si la causa que ha donat lloc a la baixa és una causa comuna o una causa professional.

Les contingències d'una baixa mèdica, la qual pot derivar després en una incapacitat permanent, poden ser comunes o professionals. Les primeres —comunes— són la malaltia comuna i l'accident no laboral, i les professionals són l'accident de treball i la malaltia professional. Però si no estàs d'acord amb la contingència específica que t'ha assignat la mútua per la teva baixa mèdica, pots formular una reclamació anomenada **determinació de contingència**. Parlem, per tant, de recórrer i interposar una queixa per la determinació de contingències.

La seguretat social defineix **contingència professional** com aquell succés que té el seu origen en el desenvolupament d'una activitat laboral i que produeix alteracions en la salut, que tinguin la consideració d'accident de treball o de malaltia professional.

El procediment per a la determinació de contingències de l'INSS es pot dur a terme a partir de la data d'emissió del comunicat d'incapacitat temporal, i el dret a reclamar no s'extingeix fins que hagin passat cinc anys. I hi ha tres possibilitats quant a la sol·licitud:

Sol·licitud

1. D'ofici, és a dir, a iniciativa de l'Institut Nacional de la Seguretat Social, o bé a petició de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Encara que també ho pot demanar el servei públic de salut competent que en el seu cas gestioni l'assistència sanitària de la Seguretat Social, o l'Institut Social de la Marina per als qui estiguin afiliats a aquest règim.
2. Perquè així ho exigeixi la mútua o empresa col·laboradora, si els competeix.
3. A instàncies de la persona treballadora, sol·licitant-lo aquesta o la seva representació legal.

Per tant, quan la persona que està de baixa no està d'acord amb la contingència que se li ha imposat —per exemple perquè va ser un accident de treball i en la seva baixa apareix un accident no laboral com a causa— pot lluitar ella mateixa per aquest canvi.

Tràmit

S'ha d'emplenar un [formulari](#) i entregar juntament amb la documentació següent:

- DNI, passaport o NIE
- Certificat d'empresa on consten les bases de cotització per contingències professionals
- Informació sobre la cotització pròpia dels últims mesos
- Informe aportat per l'empresa on figuri l'activitat de la persona contractada (horari, categoria professional, etc.) i les circumstàncies que es van donar en la data del possible accident laboral, si n'hi ha hagut
- Altres documents que es considera rellevant adjuntar

La presentació es pot fer per internet a través de la [Seu Electrònica de la Seguretat Social](#), amb certificat digital o amb el sistema Cl@ve. També es pot fer presencialment, demanant cita a l'INSS per a la determinació de contingències.

Terminis

Quan la sol·licitud no és del mateix INSS, sinó del servei públic de salut competent, la mútua o a l'empresa col·laboradora, l'INSS comunicarà a qui correspongui d'ells que s'ha iniciat l'expedient. I els reclamarà que, en el termini límit de quatre dies hàbils, proporcionin els antecedents relacionats i informin sobre la contingència de la qual consideren que deriva en realitat la patologia o lesió, i els motius.

Si la iniciativa ha sigut del treballador o treballadora, la Seguretat Social s'hi posarà igualment en contacte. En aquest supòsit, es compta amb deu dies hàbils per aportar la documentació i formular les alegacions que s'estimin oportunes. Aquestes alegacions en la determinació de contingències són fonamentals, ja que és on s'han de reflectir els motius de la possible modificació de contingència.

La resolució de la determinació de contingència, que dicta la direcció provincial de l'INSS, en teoria s'ha d'emetre en un termini màxim de quinze dies hàbils des de l'aportació de la documentació. Aquest organisme responsable es pronunciarà basant-se en un dictamen previ de l'Equip de Valoració d'Incapacitats. A la pràctica,

aquest termini se sol allargar molt i a vegades la resolució pot tardar fins a un any a arribar.

Mentre va transcorrent tot el procediment, la persona interessada continuarà percebent la seva prestació per incapacitat temporal.

Resolució

Si la Seguretat Social respon confirmant que efectivament ha sigut un accident de treball, com que la baixa responia a una contingència comuna i ara s'ha determinat que és professional, la mútua ha d'abonar al treballador o treballadora la diferència a favor seu no cobrada anteriorment. Fins i tot ha de reintegrar a la Seguretat Social la quantitat que aquesta havia desemborsat quan es pensava que era comuna (una baixa no provocada per l'exercici del treball).

D'altra banda, si resulta que la resolució va en contra del treballador o treballadora, i aquest o aquesta continua sense estar-hi d'acord, pot acudir a la via judicial presentant una demanda davant els jutjats socials en el termini de trenta dies des del dia en què es notifica la resolució. Per al judici, està permès acumular totes les proves necessàries, així com testimonis, perits, correus electrònics, etc., amb la finalitat d'aconseguir una sentència positiva de determinació de contingències per accident laboral o malaltia professional.

Pot ser que hàgim patit una caiguda mentre treballàvem, o que hàgim contret una malaltia pel fet que la nostra professió comporta un contacte amb productes químics. En un cas i un altre, i en molts altres que es poden donar, si la mútua disposa que la nostra baixa mèdica no és per contingència professional, com hauria de ser, pots presentar una reclamació perquè en la determinació de contingències s'estableixi que això no és cert, i la fins ara contingència comuna es modifiqui a favor nostre. Cobrarem més per la baixa laboral i a la vegada ens avançarem a una possible petició d'incapacitat permanent. Perquè, entre altres aspectes, les contingències professionals comporten que no es necessiti una cotització prèvia a l'hora de gestionar amb l'INSS una incapacitat laboral, mentre les comunes sí.

5. Seguiment de la mútua

La persona accidentada, una vegada l'empresa l'ha derivada a la mútua, és tractada íntegrament en els centres d'aquesta, propis o concertats (Xarxa Assistencial).

La mútua és la responsable d'emetre els comunicats de baixa i d'alta mèdica i de fer el seguiment de la persona accidentada.

RD 625/2014, de 18 de juliol: emissió de baixa i parts de confirmació.

Comunicat de baixa	Primer comunicat de confirmació	Comunicats següents
Durada molt curta (d'un a quatre dies)	Només <u>anul·la l'alta</u>	
Durada curta (de cinc a trenta dies)	Al cap de set dies	Al cap de catorze dies
Durada mitjana (de trenta-un a seixanta dies)	Al cap de set dies	Al cap de vint-i-vuit dies
Durada llarga (més de seixanta-un dies)	Al cap de catorze dies	Al cap de trenta-cinc dies

El temps màxim de durada de la baixa laboral (en tots els casos: malaltia comuna o professional o accident de treball o no laboral) és de tres-cents seixanta-cinc dies, amb la possibilitat de prorrogar-los cent vuitanta dies més quan durant aquest temps no es preveu la curació de la persona accidentada.

Abans dels tres-cents seixanta-cinc dies de baixa, les competències per a l'emissió de l'alta, pròrroga d'incapacitat temporal o inici d'expedient d'incapacitat permanent són de la mútua.

Al cap de tres-cents seixanta-cinc dies de baixa, les competències per a l'emissió de l'alta, pròrroga d'incapacitat temporal o inici d'expedient d'incapacitat permanent són de l'INSS.

Revisió de l'alta mèdica emesa per les mútues

- El treballador o treballadora disposa de deu dies hàbils per presentar davant l'INSS la sol·licitud de revisió de l'alta.
- El treballador o treballadora comunica la sol·licitud de revisió a l'empresa el mateix dia que ho fa davant l'INSS.
- La mera presentació de la sol·licitud «suspèn» la data d'alta fins a la resolució i manté la situació d'incapacitat temporal.
- L'INSS sol·licita a les mútues que aportin documentació justificativa i comunica a l'empresa l'inici del procediment (dos dies).
- Les mútues tenen quatre dies per donar una resposta a l'INSS.
 - Les mútues poden respondre que anul·len l'alta emesa i reprenen el cas, o mantenir la seva alta.
 - Si no contesten, l'INSS actua segons la documentació que té en el seu poder.
- L'INSS disposa d'un màxim de quinze dies per resoldre una vegada obtingui resposta de les mútues:

- Confirma la data d'alta de les mútues (caràcter retroactiu) -> reclamació de prestació indeguda. Manté la situació d'IT i, per tant, anul·la l'alta emesa per les mútues i manté l'IT.
- Determina una nova data d'alta, que substitueix l'emesa per les mútues.

6. Investigació de l'accident

Objectiu

Establir el procediment d'investigació d'accidents i incidents, així com el registre i control de tots els que s'esdevinguin, amb la finalitat d'adoptar, una vegada conegudes les causes, les mesures necessàries per evitar la repetició d'altres accidents similars i aconseguir la reducció de la sinistralitat laboral.

Abast

Segons la Llei de prevenció de riscos laborals, els accidents amb conseqüències lesives per als treballadors i treballadores s'han d'investigar. No obstant això, és aconsellable que s'investiguin i s'enregistrin tots els accidents, inclosos aquells que no hagin produït lesions a persones, els coneguts com a accidents blancs o incidents. S'ha de donar prioritat a la investigació dels accidents i incidents més importants, com ara els de conseqüències reals o potencialment greus, els que afecten un nombre elevat de persones o els més repetitius.

Implicacions i responsabilitats

La investigació dels accidents/incidents l'han de dur a terme els directors de les unitats o àrees funcionals on es produeix el succés, comptant amb la col·laboració del coordinador o coordinadora de prevenció quan sigui necessari: tinguem en compte que els comandaments són qui millor han de conèixer la feina que es realitza i el seu entorn, així com el personal al seu càrrec. Seria convenient que en aquesta investigació hi participés també la mateixa persona treballadora afectada i la delegada o delegat de prevenció.

Encara que pot ser aplicable en tots els accidents, és molt recomanable que quan es tracti d'investigacions d'una certa complexitat, el comandament directe recapti la col·laboració i l'assessorament d'altres tècnics i, si és possible, d'especialistes en prevenció, formant un equip de treball. Les persones que hagin d'investigar accidents hauran d'estar ensinistrades en el procediment a seguir en l'aplicació d'aquesta tècnica preventiva.

La direcció de l'empresa haurà d'informar els delegats i delegades de prevenció dels accidents esdevinguts i dels resultats de les investigacions. Aquests, per la seva banda, podran fer les seves pròpies investigacions d'accidents si així ho creuen convenient.

Tot treballador o treballadora que presenciï un accident o incident, n'han d'informar i col·laborar en el seu esclariment i investigació sense ocultar dades o proves rellevants.

Desenvolupament

Per aconseguir conèixer millor les causes que van provocar un accident, cal evitar demores en la investigació i analitzar al més aviat possible els documents, parts materials de l'entorn afectat, testimoniatges de les persones afectades, etc.

S'ha de partir de la premissa que rares vegades una única causa provoca un accident, més aviat al contrari, tots els accidents tenen diverses causes que solen estar relacionades i que poden agrupar-se en quatre grans blocs:

- Causes materials: instal·lacions, màquines, eines i equips, així com els inherents als materials o a les substàncies components de matèries primeres i productes.
- Entorn ambiental. Ambient i lloc de treball: agents físics (il·luminació, soroll, etc.), químics, biològics, espai de treball (ordre i neteja, etc.).
- Organització: organització del treball i gestió de la prevenció (formació, mètodes de treball, etc.).
- Característiques personals. De caràcter individual: aptitud i actitud de la persona per al control dels perills d'accident.

Algunes de les causes són immediates, és a dir, circumstàncies o fets que ocorren just abans de produir-se l'accident i que solen ser fàcilment recognoscibles. Abans d'aquestes es troben les causes bàsiques, és a dir, les que estan a l'origen. Generalment, per arribar a les causes bàsiques i poder controlar-les, es requereix aprofundir en la investigació. Per exemple, un accident generat per no haver utilitzat o haver utilitzat incorrectament un equip de protecció personal, seria una causa

immediata i la falta d'un procediment escrit d'obligatorietat d'ús o el seu desconeixement per part de l'operador seria una causa bàsica.

En principi les persones responsables dels llocs de treball on ha passat l'accident han de ser capaces d'identificar les causes que elles mateixes poden solucionar. Així, per exemple, les persones que ocupen comandaments intermedis han de detectar almenys les causes immediates que han generat l'accident i les responsables de les unitats funcionals s'han d'assegurar que les causes bàsiques degudes a fallades de gestió s'han detectat i que s'han pres les mesures pertinents per tal de corregir-les.

No hi ha cap mètode únic ni de valor universal per a la investigació d'accidents. Qualsevol mètode és vàlid si garanteix l'assoliment dels objectius perseguits. No obstant això, qualsevol procediment d'investigació d'accidents haurà de definir qui, quan i com s'ha de procedir, i hauria de contemplar també les etapes següents:

- Reaccionar davant l'accident de manera adequada i positiva. En veure o rebre informació sobre un accident/incident, la persona responsable de l'àrea ha de fer-se càrrec de la situació, primerament preocupant-se que la persona afectada rebi les cures i primers auxilis necessaris i donant les instruccions precises al personal específic de manera que s'evitin accidents potencials secundaris. També ha d'apreciar el potencial de pèrdua i decidir a qui més s'ha d'informar.
- Reunir la informació pertinent sobre l'accident. Això s'ha de fer al més aviat possible identificant les fonts d'evidències en el lloc dels fets i entrevistant les persones presents quan va ocórrer l'esdeveniment. Cal crear un clima de confiança davant aquesta activitat, per fer palès que la investigació no persegueix trobar culpables i sí solucions que evitin danys a les persones exposades. És important anotar totes les dades que puguin ser significatives per a la seva posterior anàlisi.
- Analitzar totes les causes significatives. S'han de formular les preguntes següents: Què va passar perquè aquest fet es produís? Quines altres coses van haver de succeir? És important que tota la informació de l'anàlisi consti documentalment, per això en l'annex es mostra un exemple d'un possible formulari a emplenar.
- Desenvolupar i prendre mesures correctores per evitar que es torni a repetir l'incident. Pot ser que sigui necessari afegir sistemes de protecció, informar o formar a la persona treballadora, etc. Per a això, caldrà acordar un termini d'execució i una persona responsable. És convenient dotar d'una certa autoritat les persones que ocupen responsabilitats directes per poder aplicar aquelles mesures que puguin esmenar les deficiències més evidents, si bé és cert que les mesures correctives més significatives o que representen una inversió econòmica important hauran d'estar aprovades per la direcció abans d'aplicar-les.
- Seguiment de la posada en pràctica de les mesures de control. S'ha de verificar que les accions preses es compleixen, que siguin eficaces i no tinguin efectes adversos inesperats o no desitjats.
- Mantenir un registre de la sinistralitat. S'han de guardar de forma ordenada els comunicats oficials d'accidents amb baixa i el registre d'accidents sense baixa, tal com exigeix la reglamentació amb els documents establerts a aquest efecte.

També s'han de recollir els comunicats interns emplenats de les investigacions d'accidents realitzades, segons el formulari i el procediment corresponent. No hi ha un model de comunicat intern normalitzat i d'obligat compliment, ni tampoc està definit el seu contingut mínim, ni com s'ha d'estructurar i tractar la informació recollida. El model a utilitzar s'ha d'ajustar a cada empresa (tipus, estructura, organització...) i en tot cas ha de ser senzill, concret i clar per evitar dubtes o interpretacions.

A partir de la informació extraïble dels comunicats interns d'investigació esmentats, haurien de recollir-se i tractar-se estadísticament les dades més significatives dels accidents, que són:

- Dades de l'accident (lloc, forma, agent material causant, danys i costos generats, etc.)
- Dades de la persona accidentada (nom, ocupació, experiència, etc.)
- Identificació de causes
- Mesures correctores a adoptar

Aquestes dades, en la mesura que sigui possible, s'han de codificar per facilitar-ne l'anàlisi estadística. Com a índexs estadístics de sinistralitat més utilitzats es troben els següents:

Índex de freqüència = $(\text{nre. total d'accidents} / \text{nre. total hores-persona treballades}) \times 10^6$

Índex de gravetat = $(\text{nre. jornades perdudes} / \text{nre. total hores-persones treballades}) \times 10^3$

Índex d'incidència = $(\text{nre. total d'accidents} / \text{nre. mitjà de persones exposades}) \times 10^3$

Duració mitjana = $\text{jornades perdudes} / \text{nre. accidents}$

7. Despeses de transport: control, visites mèdiques, rehabilitació, etc.

En cas d'accident de treball, la persona accidentada té dret que la mútua li aboni el cost dels trasllats necessaris per al control de l'estat de la salut, visites mèdiques, rehabilitació, etcètera. Aquest no és un dret absolut, sinó que atengui les regles següents:

- L'autorització per a l'ús de taxi sempre s'ha de tenir per escrit abans del desplaçament.
- Els desplaçaments entre províncies que requereixin l'ús de tren, avió o vaixell també requereixen autorització expressa per escrit i comporten l'autorització per desplaçar-se en classe turista i en la tarifa més econòmica.
- En desplaçaments fora del lloc de residència, la persona accidentada pot optar per usar el seu vehicle particular (sense que calgui l'autorització de la mútua).

Imports de les compensacions:

- En el cas que s'utilitzin mitjans de transport públic, la compensació cobreix l'import total del bitllet en la tarifa més econòmica i únicament s'abona si es presenta el justificant de despesa (bitllet o factura).
- En el cas que s'utilitzi vehicle particular, l'import de la compensació de la despesa es calcula exclusivament sobre la base del quilometratge i a raó de 0,19 euros/km.

Caducitat

El dret a compensació per les despeses de transport, en els casos d'assistència sanitària derivada de riscos professionals i de compareixences per a la realització d'exàmens o valoracions mèdiques, caduca a l'any natural d'haver-se produït la despesa (art. 54 TRLGSS).

Sol·licitud i documentació a aportar:

- La sol·licitud de compensació de despeses de desplaçament s'ha de presentar en el model oficial de la mútua.
- Si la sol·licitud fos presentada per una persona diferent de la beneficiària, ha d'aportar l'autorització escrita d'aquesta última i la fotocòpia del DNI/NIE de totes dues.
- Cadascuna de les despeses l'import de les quals es pretengui compensar, s'ha d'acompanyar del justificant que permeti comprovar la data i import de la despesa

(bitllet o factura), excepte la despesa derivada de l'ús del vehicle particular (que no requereix cap justificant).

Per tant, no es compensa la despesa derivada de l'ús de targetes de títol personal de transport (abonaments mensuals) o de qualsevol altre mitjà que no permeti comprovar la data en què es produeix la despesa i l'import a compensar.

- Les despeses de desplaçament fetes en mitjans de transport que requereixin autorització, expressa i escrita, i que siguin d'altres organismes externs a la mútua, s'han de presentar acompanyades d'aquesta autorització.
- Les despeses de desplaçament a centres aliens als de la mútua s'han d'acompanyar d'un justificant d'assistència del centre en el qual constin els dies d'assistència a consulta o tractament.
- Les despeses de desplaçament a les compareixences exigides per l'INSS s'han d'acompanyar d'un justificant de la cita programada per aquesta entitat.

Acompanyants

Només s'abonaran despeses de transport d'una persona acompanyant, en un mitjà ordinari de transport, quan sigui imprescindible l'ajuda d'aquesta per al desplaçament del o la pacient i existeixi una autorització prèvia escrita i expressa del facultatiu de la mútua.

Normativa aplicable

[Ordre TIN/971/2009](#), de 16 d'abril, per la qual s'estableix la compensació de despeses de transport en els casos d'assistència sanitària derivada de riscos professionals i de compareixences per a la realització d'exàmens o valoracions mèdiques.

[Resolució de 21 d'octubre de 2009](#), de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, per la qual es dicten instruccions per a la compensació de despeses de transport en els casos d'assistència sanitària derivada de riscos professionals i de compareixences per a la realització d'exàmens o valoracions mèdiques.

8. Fi del tractament

Curació. Reconeixement mèdic després d'una baixa de llarga durada. Protocol de retorn a la feina

Quan es reprèn una feina: després d'una baixa de llarga durada per motius de salut, l'empresa pot imposar al treballador o treballadora que es faci un reconeixement mèdic per descobrir si la malaltia podria repetir-se per motius laborals.

L'avaluació de la salut de les persones que reprenguin la feina després d'una absència perllongada per motius de salut, es fa amb la finalitat de descobrir els seus eventuais orígens professionals i recomanar una protecció apropiada al personal de l'empresa.

És recomanable que les empreses posseeixin un protocol de retorn a la feina per baixes de llarga duració.

Lectura recomanable

[NTP 1.116](#) Manteniment i tornada a la feina: procediment

[Guia de retorn a la feina després d'absència prolongada](#). UGT Castella i Lleó

No curació

Barem

- Només per accident de treball o malaltia professional.
- Són lesions permanents no invalidants de caràcter definitiu.
- Import a tant alçat recollit en l'[Ordre ESS/66/2013](#), de 28 de gener, per la qual s'actualitzen les quantitats a tant alçat de les indemnitzacions per lesions, mutilacions i deformitats de caràcter definitiu i no invalidants.
- La persona continua en el seu lloc de treball.

Incapacitat permanent. Tipus d'incapacitat

Incapacitat permanent parcial:

- Presenta un menyscapte no inferior al 33% del seu rendiment normal de la seva professió habitual.
- 24 mensualitats de la base reguladora per al càlcul de la incapacitat temporal prèvia.
- Pagament únic a tant alçat.
- La persona continua en el seu lloc de treball.

Incapacitat permanent total:

- Inhabilita la persona treballadora per a la realització de la seva activitat habitual, però pot fer-ne d'altres.
- Pensió vitalícia mensual del 55% de la base reguladora que va servir per al càlcul de la incapacitat temporal prèvia.
- Majors de cinquanta-cinc anys: 75% de la base reguladora quan es preveu difícil reincorporació al món laboral (IPT qualificada).
- Possibilitat de pagament únic a tant alçat a menors de seixanta anys, baremada segons l'edat entre menys de cinquanta-quatre i cinquanta-nou anys (diferent nombre de mensualitats de pensió en funció de l'edat, des d'un màxim de 84 fins a un mínim de 12 mensualitats).
- Arribada l'edat de jubilació, es passa a percebre aquesta pensió.

Incapacitat permanent absoluta:

- Inhabilita la persona per a la realització de qualsevol professió.
- Pensió vitalícia mensual del 100% de la base reguladora que va servir per al càlcul de la incapacitat prèvia.
- Exempta de retenció de l'IRPF.
- Arribada l'edat de jubilació, es passa a percebre aquesta pensió.

Gran invalidesa:

- Inhabilita la persona treballadora per a la realització de qualsevol professió, i requereix una tercera persona per als actes essencials de la vida quotidiana.
- Pensió vitalícia mensual que li correspongués per incapacitat permanent total incrementant en un complement fins a un total del 150% com a màxim (el complement és la suma del 45% de la base mínima de cotització en el moment del fet causant més el 30% de l'última base de cotització de la persona).
- Exempta de retenció de l'IRPF.
- Arribada l'edat de jubilació, es passa a percebre aquesta pensió.

La mútua ha d'assumir el seguiment mèdic necessari durant el temps que la persona afectada és pensionista per incapacitat permanent, inclosa la rehabilitació. Fins i tot si és per a tota la vida. No poden «alliberar-se» d'aquesta responsabilitat, quan la contingència que s'hagi determinat hagi estat una malaltia professional o un accident laboral.

9. Qüestions econòmiques

Qui em paga?: pagament delegat

Les mútues tenen competència plena en l'assistència sanitària i en el pagament de les prestacions econòmiques derivades de la incapacitat temporal (IT) i d'invalidesa, mort i supervivència (IMS).

També tenen la competència de la tramitació administrativa dels casos, incloent-hi la gestió dels expedients davant la inspecció mèdica o l'INSS per esgotament de termini, proposta de continuació d'IT o informe de proposta d'incapacitat permanent.

Així com les competències del pagament de:

- Subsidi per incapacitat temporal
- Indemnitzacions per lesions permanents no invalidants (barems)
- Prestacions d'incapacitat permanent de tota mena
- Prestacions per mort i supervivència:
 - Per auxili de defunció
 - Indemnització a tant alçat
 - Pensió de viduitat
 - Pensió d'orfandat
 - Pensions a favor de familiars

Les mútues es fan càrrec del pagament d'incapacitat temporal a partir del segon dia de baixa (el primer dia de baixa és a càrrec de l'empresa) i no s'exigeix període de cotització previ. El subsidi per incapacitat temporal per accident de treball o malaltia professional a càrrec de la mútua és del 75% de la base reguladora.

També van a càrrec de les mútues les despeses degudes al tractament farmacèutic.

El pagament l'efectua l'empresa com a pagament delegat amb la mateixa periodicitat que els salaris.

Recàrrec de prestacions per no prevenció

Prestacions especials de les mútues

Les prestacions especials són ajudes econòmiques dirigides a les persones treballadores protegides i als seus familiars que, a conseqüència d'un accident de treball o malaltia professional, es troben en una situació de necessitat.

Aquestes ajudes es fan mitjançant la Comissió de Prestacions Especials que es constitueixen a les mútues col·laboradores de la Seguretat Social.

La Comissió està integrada pel nombre de membres que s'estableixi reglamentàriament, que es distribuïran, a parts iguals, entre la representació sindical de les empreses associades i la representació de les empreses associades, sent aquesta última designada per la Junta Directiva de la mútua; així mateix, hi tenen representació les persones treballadores adherides.

La Comissió de Prestacions Especials gestiona ajudes assistencials i econòmiques als treballadors i treballadores protegits que, a conseqüència d'haver patit un accident de treball o una malaltia professional, tenen una incapacitat permanent reconeguda (o una situació d'incapacitat temporal amb previsió d'invalidesa permanent a l'alta mèdica) i es troben, a més, en un estat concret de necessitat o requereixen ajuda per a la seva reinserció laboral i acrediten falta de mitjans econòmics per fer front a la situació. També gestiona ajudes per als familiars de les persones mortes en accident laboral o per malaltia professional que estiguin passant situacions concretes de necessitat econòmica objectivada.

Aquestes ajudes són independents i compatibles amb les prestacions reglamentàries de la Seguretat Social.

L'import de les ajudes el determina la Comissió de Prestacions Especials i varia en funció de la situació de necessitat de la persona.

Poden sol·licitar l'ajuda extraordinària de la Comissió de Prestacions Especials les persones treballadores accidentades que es troben en la situació descrita anteriorment, directament o través de la seva empresa, o els seus familiars beneficiaris.

La Comissió de Prestacions Especials gestiona ajudes per a:

- Adaptació d'habitatge o vehicle
- Atenció domiciliària
- Ajuda econòmica
- Atenció psicològica
- Material ortoprotètic
- Vigilància hospitalària
- Beques d'estudi.

10. Qüestions jurídiques

D'altra banda, la legislació indica que tot accident produït durant el temps i lloc de treball es presumeix que és un accident laboral, excepte prova en contra.

Si no es vol considerar com a accident de treball, és l'empresa qui té la càrrega de la prova de demostrar que la lesió o trauma no es va produir a conseqüència de la feina.

A més, es consideren accidents de treball aquells produïts durant el temps a disposició de la persona o durant les guàrdies, i el temps d'àpats, de descans o de l'entrepà quan tinguin la consideració de treball efectiu.

Jurisprudència que considera “accident laboral”

- Persona que pateix un infart de miocardi en el vestuari abans de començar la seva jornada de treball. Es considera accident de treball, atès que la persona era al vestuari, encara que fora de l'horari laboral, col·locant-se l'equipament obligatori per a la protecció de riscos laborals – els EPI. A més, la persona percebia un plus per puntualitat a la feina. (Tribunal Suprem Sala 4a, 4-10-2012, rec. 3402/2011)
- Defunció d'una treballador o treballadora dins del centre de treball. Es produeix quan tornava de dinar trobant-se materialment dins del recinte de l'obra en la qual treballava, però abans d'accedir al lloc de treball concret en què s'exercia la seva activitat, per la qual cosa ha de considerar-se com a accident de treball. (TSJ Castella-la Manxa, S. 15-5-2000, núm. 574/2000, rec. 804/1999)
- Persona que pateix un ictus a la feina quan ja tenia una malaltia prèvia. Es considera accident laboral quan la lesió es produeix a la feina a conseqüència d'un esforç, encara que ja existia un quadre clínic previ. Es considera que l'agreujament de la lesió es produeix a causa de la feina. (Tribunal Suprem, Sala 4a, S. 29-4-2014, rec. 1521/2013)
- Es considera accident laboralla depressió patida per la persona deguda a l'ambient de treball. La persona pateix una situació conflictiva, de caràcter laboral, que és compatible amb el quadre psicològic d'ansietat que pateix i que provoca la baixa mèdica. Per si no n'hi hagués prou, el treball és l'únic factor causal de la situació d'incapacitat. (TSJ Canàries [Las Palmas], Sala social, sec. 1a, S. 15-3-2017, núm. 290/2017, rec. 1307/2016)

- Es considera accident de treball la defunció que es produeix fora de l'horari laboral, però quan els símptomes sorgeixen estant en el lloc de treball. La persona, quan estava en el seu lloc de treball, es va trobar indisposada, per la qual cosa va acudir als serveis de l'empresa que li van indicar que se n'anés a casa, i en el trajecte va patir un edema pulmonar agut que li va provocar la mort. (Tribunal Suprem, Sala 4a, S. 14-3-2012, rec. 4360/2010)

Annex 1. Exemple de presa de dades: recerca d'accidents

Dades de la persona treballadora
Nom i cognoms:
DNI:
Edat:
Sexe:
Nacionalitat:
Ocupació:
Qualificació professional:
Situació professional: ☐ assalariat/ada sector privat ☐ Assalariat/ada sector públic ☐ Autònom/a sense personal assalariat ☐ Autònom/a amb personal assalariat
Tipus de contracte: ☐ Fix ☐ Eventual ☐ Altres
Tipus de jornada: ☐ Contínua ☐ Partida ☐ Per torns
Horari de treball (en la jornada de l'accident):
Antiguitat en l'empresa:
Antiguitat en el lloc de treball:

Dades de l'empresa
Nom:
Adreça (domicili social de l'empresa):
Centre de treball al qual pertany la persona:
CIF o NIF:
Plantilla de l'empresa:
Activitat econòmica principal de l'empresa:

Entitat asseguradora / mútua patronal:

L'empresa actuava en el moment de l'accident com a:

- ☐ Contracta o subcontracta
- ☐ Empresa de Treball Temporal

Modalitat preventiva:

- ☐ Assumpció de l'activitat per part de la persona responsable de l'empresa
- ☐ Persona treballadora designada
- ☐ Servei de prevenció propi
- ☐ Servei de prevenció mancomunat
- ☐ Servei de prevenció aliè
- ☐ Cap

Dades del lloc o centre de treball

Lloc de l'accident:

- ☐ El centre o lloc de treball habitual
- ☐ Un altre centre o lloc de treball
- ☐ Durant el desplaçament en la jornada laboral
- ☐ En anar o en tornar de la feina (*in itinere*)
- ☐ A més, ha estat accident de trànsit

Si l'accident s'ha produït en un lloc situat fora d'un centre de treball, cal indicar-ne la situació exacta:

Centre de treball:

Adreça del centre de treball on s'ha produït l'accident:

Activitat econòmica principal del centre:

Plantilla del centre:

- ☐ Centre de treball pertanyent a l'empresa en què està donada d'alta la persona treballadora.
- ☐ Centre de treball pertanyent a una altra empresa.

Relació amb l'empresa:

- ☐ Contracta o subcontracta
 - ☐ Usuari d'ETT
 - ☐ Una altra

Activitat preventiva desenvolupada al centre de treball (cal indicar si el lloc de treball on es va produir l'accident estava avaluat, si la persona accidentada havia rebut formació específica, etc.):

Dades i descripció de l'accident
Tipus d'accident ☐ Accident de treball ☐ Accident <i>in itinere</i> ☐ Incident ☐ Amb baixa ☐ Sense baixa
Descripció de l'accident

Dades de l'accident
Data de l'accident:
Data de la baixa mèdica:
Data de comunicació de l'accident al Servei de Prevenció:
Data de la recerca pel Servei de Prevenció:
Dia de la setmana:
Hora del dia de l'accident (1-24 h):
Hora de treball (1a, 2a, etc.):
Torn de treball: ☐ Jornada ordinària ☐ Matí ☐ Tarda ☐ Nit
Treball habitual ☐ Sí ☐ No
Si no era el seu treball habitual, cal indicar per què el va realitzar, si va ser per iniciativa pròpia, etc.:
Lloc on es trobava la persona quan es va produir l'accident:

Dades i descripció de l'accident (continuació)
Descripció del procés de treball (tipus de treball):
Què estava fent la persona accidentada quan es va produir l'accident? (activitat física específica):
Agent material associat a l'activitat física:
Quin fet anormal que s'apartés del procés habitual de treball va desencadenar l'accident? (desviació)
Agent material associat a la desviació:
Com s'ha lesionat la persona accidentada? (forma de contacte)
Agent material causant de la lesió:
L'accident ha afectat més d'un/a treballador/a?
☐ Sí Quantes? ☐ No
Testimonis de l'accident (cal indicar-ne el nom i cognoms, càrrec o lloc de treball dins de l'empresa, si pertany a una empresa diferent de la de l'accidentat):
La persona treballadora utilitzava EPIs?
☐ Sí Quins? ☐ No
S'han produït altres accidents o incidents de forma similar?
S'havien comunicat i pres mesures preventives sobre aquest tema?

Dades assistencials
Descripció de la lesió
Grau de la lesió
☐ Lleu ☐ Greu ☐ Defunció
Part del cos lesionada
Assistència sanitària (Indicar qui va prestar l'assistència sanitària, si el treballador o treballadora va acudir a algun centre hospitalari, com es va fer el trasllat, si va quedar-hi ingressat/ada)

Anàlisi de les causes
Nom tècnic/a que fa la recerca
Titulació
Causes immediates
Accions insegures de la persona treballadora ☐ Operar equips de treball sense autorització ☐ No assenyalar o no advertir ☐ Error a l'hora de fer l'assegurament adequat ☐ Operar a velocitat inadequada ☐ Posar fora de servei els dispositius de seguretat ☐ Eliminar els dispositius de seguretat ☐ Usar equip defectuós ☐ Usar els equips de manera incorrecta ☐ Emprar de forma inadequada o no usar l'equip de protecció individual ☐ Instal·lar càrrega de manera incorrecta ☐ Emmagatzemar de manera incorrecta ☐ Aixecar objectes de manera incorrecta ☐ Adoptar una posició inadequada per fer el treball ☐ Fer el manteniment dels equips mentre es troben en marxa ☐ Fer bromes pesades

Condicció insegura

- ☐ Proteccions i resguards inadequats
- ☐ Equips de protecció inadequats o insuficients
- ☐ Eines de protecció inadequades o insuficients
- ☐ Espai físic massa limitat per al desenvolupament la feina
- ☐ Sistemes d'avís insuficients
- ☐ Perill d'explosió o incendi
- ☐ Ordre i neteja deficient en el lloc de treball
- ☐ Condicions ambientals perilloses: gasos, pols, fums, emanacions metàl·liques, vapors
- ☐ Exposició a sorolls
- ☐ Exposicions a radiacions
- ☐ Exposició a temperatures altes o baixes
- ☐ Il·luminació excessiva o deficient
- ☐ Ventilació insuficient

Causes bàsiques

Factors de l'organització

- ☐ Inadequada gestió de la prevenció
- ☐ Disseny inadequat del lloc de treball
- ☐ Inadequat sistema de compres i gestió del producte
- ☐ Inadequat sistema de manteniment
- ☐ Materials, equips o eines inadequades per a la tasca
- ☐ Documentació de treball inadequada
- ☐ Procediments de treball inexistents o insuficients
- ☐ Lideratge o supervisió insuficient

Factors personals

- ☐ Falta d'aptitud física o psicològica
- ☐ Falta de formació
- ☐ Falta de pràctica o experiència
- ☐ Excessives exigències físiques
- ☐ Excessives exigències mentals
- ☐ Excés de confiança

Proposta de mesures correctores

Descripció

Persona encarregada de l'acció

Data estimada de realització

Valoració econòmica

Annex 2. Escrit de sol·licitud canvi de contingències dirigit a l'INSS

A la Direcció Provincial de l'Institut Nacional de la Seguretat Social de

..... major d'edat, amb DNI núm. i domicili a l'efecte de notificacions al carrer núm. codi postal de davant LA DIRECCIÓ PROVINCIAL DE L'INSTITUT NACIONAL DE LA SEGURETAT SOCIAL compareix i

Exposa:

1. Que és¹, i² en l'empresa amb domicili en sota el Règim³ de la Seguretat Social, afiliat/ada amb el número..... .

2. Que des del dia fins al dia està en situació de baixa per incapacitat temporal per contingències comunes, havent-se-li estès, amb data, el comunicat mèdic de confirmació de baixa número

3. Que les causes que van donar lloc a la situació de baixa laboral tenen l'origen en condicions i circumstàncies relacionades amb l'activitat professional desenvolupada com a⁴

4. Que les causes que afecten l'estat de salut de qui subscriu aquest escrit, i que es recullen en l'historial mèdic (s'aportant com a document).⁵

5. Que d'acord amb el que estableix l'article 156.3 del text refós de la Llei general de la Seguretat Social (aprovat per RD legislatiu, de 30 d'octubre), «es presumirà, excepte prova en contra, que són constitutives d'accident de treball, les lesions que sofreixi la persona treballadora durant el temps i en el lloc de treball».

6. Que el procés d'incapacitat temporal que afecta a qui subscriu aquest escrit, tenint en compte la relació d'aquesta persona amb el treball, com a causa productora dels

¹ Expressar el vincle laboral entre treballador/a i empresa: empleat/ada, funcionari/ària, treballador/a, personal laboral, etc.

² Treballa, presta serveis, ...

³ General, ...

⁴ Definir breument les funcions o tasques que es realitzen.

⁵ Descriure el diagnòstic i acompanyar l'Informe Clínic del Servei Mèdic de Salut que atengui la persona treballadora.

danys diagnosticats, tal com es constata en l'«informe clínic» abans citat, evidencia l'existència del nexa que els uneix i la realització de les seves funcions, la qual cosa determina la consideració de tals mals com a accident de treball.

Per tot el que s'ha esmentat anteriorment, de la Direcció Provincial de la Seguretat Social,

Sol·licita:

1. Que es dicti resolució per la qual s'acordi el canvi de contingències comunes a contingències per accident de treball, en el procés d'incapacitat temporal en què es troba la persona interessada que subscriu aquest escrit.

2. Que una vegada dictada l'esmentada resolució se li comuniqui al Servei de Salut a l'efecte del fet que els eventuals comunicats de confirmació de baixa que es poguessin emetre fins a la recuperació de la persona interessada s'expedeixin per les referides contingències d'«accidents de treball».

3. Que, de la Resolució, es dicti, per a coneixement i producció dels efectes que se'n derivin, i es doni trasllat a l'entitat col·laboradora de la Seguretat Social: mútua d'accidents, així com a l'empresa per la qual treballa la persona interessada

4. Que es doni trasllat a la Tresoreria General de la Seguretat Social d'una còpia d'aquest escrit i que, davant l'eventualitat que l'Administració no dicti expressament la corresponent resolució dins del termini legalment establert, es tingui per rebut com a reclamació prèvia, als efectes establerts en la Llei de procediment laboral.

En , de de 20.... .

Signat:

Annex 3. Model de petició de recàrrec de prestacions

A l'Institut Nacional de la Seguretat Social

....., major d'edat, amb D.N.I., amb afiliació a la seguretat social amb el número i domicili a efecte de notificacions al C/ compareix davant aquest organisme i DIU:

Que per mitjà d'aquest escrit, i en virtut de l'article 164 del Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social, sol·licita RECÀRREC SOBRE LES PRESTACIONS PER ACCIDENT DE TREBALL O MALALTIA PROFESSIONAL, sobre la base dels següents

Fets

Primer. Qui signa aquest escrit, nascut/uda el dia XX-XX-XXXX, presta servei per a l'empresa, realitzant les funcions pròpies de (Grup professional)

Segon. Que en data xx-xx-xxxx, qui signa aquest escrit va patir (un accident laboral al centre de treball de l'empresa de o malaltia professional derivada de)

(A continuació cal descriure els fets de l'accident o malaltia professional tals com:

- Dia de l'accident
- Data de la baixa laboral
- Indicació de si ha rebut de la Inspecció de Treball i Seguretat Social comunicació de data per la qual se l'informa que s'ha d'aixecar acta d'infracció a l'empresa per falta d'informació
- Descripció dels fets o remissió a l'informe de la inspecció de treball o de l'empresa
- Efectes de la malaltia professional
- Causes que van generar l'accident o malaltia)

Tercer. Que en la producció de l'accident o malaltia professional hi va haver una clara vulneració dels preceptes legals en matèria de seguretat i salut en el treball. (Es pot indicar l'incompliment de prevenció, tals com l'aportació d'una informació inadequada, l'ús de materials inadequats, la falta d'equips de protecció, l'ús d'equips obsolets, etc.)

Quart. Que, d'acord amb el punt tercer, per mitjà d'aquest escrit se sol·licita d'aquest organisme que fixi el percentatge de recàrrec sobre la base reguladora establert en l'article 164 de la LGSS, que haurà de ser abonat per les empreses infractores.

Cinquè. A conseqüència de les seqüeles de l'accident o malaltia professional l'INSS m'ha reconegut una incapacitat parcial/temporal/absoluta/gran invalidesa per resolució de data de XXXXX, còpia de la qual s'acompanya.

Per tot el que s'ha exposat,

SOL·LICITO A AQUEST ORGANISME, que admeti l'escrit i tingui per formulada la petició de **RECÀRREC SOBRE LES PRESTACIONS PER ACCIDENT DE TREBALL**, a fi que es fixi el percentatge de recàrrec sobre les prestacions entre un 30 i un 50% amb efectes del XX-XX-XX.

Es demana en a de 202.....

Signat:

Bibliografia

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals
- Reial decret 860/2018, del 13 de juliol, pel qual es regulen les activitats preventives de l'acció protectora de la Seguretat Social a realitzar per les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social
- Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei General de la Seguretat Social
- Reial decret 1596/2011, de 4 de novembre, pel qual es desenvolupa la disposició addicional cinquantesima tercera de la Llei General de la Seguretat Social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en relació amb l'extensió de l'acció protectora per contingències professionals les persones treballadores incloses en el Règim Especial de la Seguretat Social dels Empleats de Llar.
- Ordre TIN/971/2009, de 16 d'abril, per la qual s'estableix la compensació de despeses de transport en els casos d'assistència sanitària derivada de riscos professionals i de compareixences per a la realització d'exàmens o valoracions mèdiques.
- Resolució de 21 d'octubre de 2009, de la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, per la qual es dicten instruccions per a la compensació de despeses de transport en els casos d'assistència sanitària derivada de riscos professionals i de compareixences per a la realització d'exàmens o valoracions mèdiques.
- Ordre ESS/66/2013, de 28 de gener, per la qual s'actualitzen les quantitats a tant alçat de les indemnitzacions per lesions, mutilacions i deformitats de caràcter definitiu i no invalidants.
- Reial decret 625/2014, de 18 de juliol, pel qual es regulen determinats aspectes de la gestió i control dels processos per incapacitat temporal en els primers tres-cents seixanta-cinc dies de la seva durada.
- Reial decret 1630/2011, de 14 de novembre, pel qual es regula la prestació de serveis sanitaris i de recuperació per les mútues col·laboradores de la Seguretat Social i malalties professionals de la Seguretat Social.
- NTP-1.116: Manteniment i volta al treball: procediment
- ***Gula de retorn al treball després d'absència prolongada.*** UGT Castella i Lleó